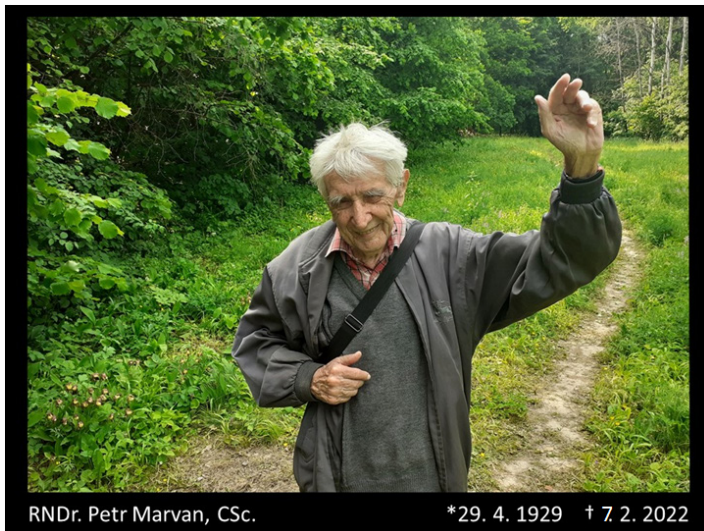

Nekrológy a spomienky

Zomrel RNDr. Petr Marvan, CSc., nositeľ Holubého pamätnej medaily SBS

(foto: Mgr. Markéta Kozáková, PhD., jarná exkurzia v PR Bosonožský hájok v r. 2021)

Do algologickeho neba si v pondelok 7. 2. 2022 povolali vynikajúceho českého algológa a hydrobiológa, RNDr. Petra Marvana, CSc. Napriek úctyhodnému veku 92 rokov nás správa z Brna o jeho náhlom odchode prekvapila. Nastalo ticho a prázdno po celosvetovo uznávanom vedcovi, po človeku s veľkým srdcom nielen pre svoju rodinu, ale aj pre svojich kolegov a študentov. Po človeku mimoriadne rozhladenom a múdrom, obdivuhodne pracovitom, skromnom, svedomitom a aktívnom až do konca života.

Napriek zradám krehkého ľudského tela, či už slabému zraku a sluchu, neváhal pomôcť, poradiť s odbornými problémami, prispieť svojim názorom k danej problematike.

Rozsievky boli jeho veľkou láskou a nielen my, rozsievkári, s láskou a úctou budeme navždy na nášho vzácneho Petra spomínať.

Za všetkých slovenských algológov a hydrobiológov smerujem slová vďaky vyššie ako obyčajne:

Ďakujeme Ti, Petře, náš drahý Pieriku, za všetko! Nech Ti je zem ľahká, nebo otvorené, aby si sa mohol stretnúť aj s algológmi, ktorí Ťa už čakajú pri nebeskom mikroskope.

Česť jeho pamiatke!

ALICA HINDÁKOVÁ

Informácie o vedeckej dráhe a vedecko-výskumných aktivitách RNDr. Petra Marvana, CSc. boli podrobne uvedené pri príležitosti jeho 80. narodenín:

Petr Marvan, 80 years: <https://fottea.czechphycology.cz/pdfs/fot/2009/02/20.pdf>

Ďalšie príspevky k vedeckým oceneniam a jeho životným medzňikom:

Hindák, F., 2000: Udelenie Holubyho pamätnej medaily SBS RNDr. Petrovi Marvanovi, CSc: Bull. Slov. Bot. Spoločn., 22: 261.

Heteša, J., 2004: 75 let RNDR Petra Marvana, CSc. – přání blaha.- Limno. sprav.1: 9-10. http://www.sls.sav.sk/documents/LS_2004_1.pdf

Rozhovor s RNDr. Petrem Marvanem, CSc., významným českým odborníkem na rozsivky | VTEI

e-Botanika-012020.pdf (cas.cz)

Učila nás robiť roztlakové preparáty s celofánom a počítať chromozómy

Spomienka na RNDr. Annu Uhríkovú (1939–2021) a jej pracovisko

V januári minulého roka zomrela dr. Anna Uhríková, „... jedna z hlavných hybných síl Májovského karyotaxonomického školy, osobnosť, ktorá bola na Katedre vždy v centre diania a stelesňovala dušu kolektívu“ (Schwarzová 2004). Po ukončení štúdia (1963) v čase, keď sa na Katedre botaniky položili základy štúdia karyotaxonomie, pustila sa naplno do karyologických analýz druhov prevažne slovenskej flóry a táto problematika sa stala jej hlavnou pracovnou náplňou až do odchodu do dôchodku. Schwarzová (2004) osobitne vyzdvihla jej vzťah k mladým – študentom, diplomantom a aspirantom (doktorandom), ktorým pomáhala pri zvládnutí metodík karyotaxonomického výskumu (pozri tiež Michalková 2021). Bola vždy viac priateľkou a kolegyňou ako učiteľkou a skúšajúcou.

Moje spomienky na dr. Uhríkovú sú spojené so štúdiom na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave a s neformálnym cytotaxonomickým študentským krúžkom. Katedru systematickej botaniky, na ktorej pracovala od roku 1963 – samostatnú novú poschodovú budovu na Révovej ulici, mimo centra mesta – študenti odboru biológia–chémia navštevovali v prvých dvoch ročníkoch štúdia pravidelne. Prednášky z morfológie rastlín (J. Záborský) a systematiky rastlín (V. Peciar – výtrusné rastliny, F. Činčura – semenné rastliny) sme počúvali v poschodovej posluchárni v historickej budove fakulty na Moskovskej ulici, ale cvičenia sme absolvovali na Révovej ulici. Tieto cvičenia prebiehali na poschodí. Na prizemí bola veľká miestnosť pre herbár a pracovňa p. J. Ferjaneca (Jurko 1961), preto sa pracovisko dodnes označuje ako „herbár na Révovej“ (cf. Michalková 2021). Ale suterén budovy bol pre nás celkom neznámy. A práve tam bolo cytotaxonomické laboratórium, v ktorom sa robilo „cytologické hodnotenie taxónov“, známe ako karyotaxonomická škola doc. Májovského (cf. Schwarzová 2003, 2004, 2021).

Doc. Májovskému, poznajúc cytotaxonomické práce, ktoré prebiehali v zahraničí (Löve Á. & Löve D. 1961, 1974; Fedorov 1969 a i.), bolo jasné, že aj na Slovensku „V taxonomii vyšších rastlín je úloha rozvinúť cytotaxonomiu dôsledným rozborom taxónov slovenskej kveteny“ (Májovský 1965). A skutočne „Cytotaxonomía sa stala bežnou pracovnou metodikou ..., publikuje sa každú rok viacej prác“ (Májovský l. c., p. 185). Od roku 1965, po príchode doc. A. Murína na katedru, už systematicky pracovali na Indexe chromozomálnych počtov slovenskej flóry (Májovský 1971). Výsledky publikovali vo fakultnom zborníku a v časopise Taxon. Neskôr sme mohli konštatovať, že včas a prezieravo zachytili nový trend v karyotaxonomickom výskume kveteny Slovenska, keď sa vytvorila tvorivá skupina, ktorá postupne analyzovala jednotlivé taxóny. Nepodarilo sa však

udržať nastúpené tempo a dospieť rýchlo do súborného diela, ktoré by tak malo svetovú prioritu, nakoľko malo byť založené na cytologických analýzach výlučne slovenských populácií rastlín, nie na prevzatých údajoch z iných území. Spomínam si na slová doc. Májovského zo šesťdesiatych rokov, ktorý veľmi súril práce na tomto diele (Eliáš 1988). Súborné dielo – *Karyotaxonomický prehľad flóry Slovenska* – vyšlo až o niekoľko rokov neskôr (Májovský et al. 1987). Dr. Uhríková je spoluautorkou tejto kolektívnej práce a autorkou stoviek údajov o počtoch chromozómov početných taxónov slovenskej kveteny.

Doc. Májovský sa snažil získať študentov na štúdium systematickej botaniky, aby sa aj práce na karyotaxonomickom prehľade urýchlili. Výbornou príležitosťou na to boli terénne práce z botaniky. Mal som to šťastie, že terénne práce v prvom ročníku štúdia som „absolvoval“ s doc. Májovským (uskutočnili sa v máji 1968 na východnom Slovensku). Mali na nás veľký vplyv. Veď počas prác sme o.i. znovuoobjavili pre Slovensko východokarpatský endemit *Ranunculus carpaticus* na Stinskej pri Zboji, ale aj panónsky endemit *Armoracia macrocarpa* pri Kráľovskom Chlmci. Zaujala nás nielen floristika, ale aj moderné cytotaxonomické metódy, ktoré sa na katedre používali. Ja sám som hneď v lete zbieral rastliny pre herbár katedry (SLO) v Tribeči (Eliáš st. 2018: 24). Následne v zimnom semestri 1968/1969 som začal zo študentov, ktorí mali záujem špecializovať sa na štúdium botaniky, vytvárať malú neformálnu skupinu, akýsi „cytotaxonomický krúžok“. Pri katedrách vtedy pracovali vedecké študentské krúžky, pri katedre geobotaniky to bol geobotanický krúžok (cf. Eliáš 2000 ms), katedra botaniky takýto krúžok nemala. Cytotaxonomické laboratórium v suteréne budovy katedry na Révovej ulici však bolo malé a neumožňovalo stretanie väčšieho počtu študentov. Preto sme do „labáku“ chodili po dvoch či troch (prípadne aj jednotlivu), aby sme sa začvičili do metodiky prípravy roztlakových preparátov celofánovou metódou Murína (1960), bez krycích sklíčok, a priamej metódy počítania chromozómov v mitotických bunkách z koreňových špičiek rastlín. Tu sme sa stretli s dr. Magdalénu Hindákovou (na katedre od r. 1960, Májovský 1965), „... „jednou z vedúcich osobností Májovského karyotaxonomického školy“ (Schwarzová 2003), a s dr. Uhríkovou, ktorá sa nás mladých ochotne ujala. V teréne nazbierané semená sa nakličovali v Petriho miskách. Koreňové špičky rastlín sa opatrne roztláčali na podložné sklíčko pod namočeným celofánom pomocou skúmavky. Takto pripravené a zafarbené roztlakové preparáty sme pozorovali pri rôznom zväčšení pod mikroskopom. Ako cvičný materiál sme používali koreňové špičky nakličovaných semien cibule (*Allium cepa*). Nie všetkým sa práca darila, nie všetky preparáty boli vhodné na pozorovanie chromozómov. Dr. Uhríková bola trpezlivá, demonštrovala nám postup a pomáhala pripraviť dobré roztlakové preparáty. Prvé neúspechy niektorých odradili. Väčšina z nás sa však odradiť nedala a prihlásili sme sa na špecializáciu systematická botanika a geobotanika.

Chceli sme spoznať autora rýchlejšej jednoduchej cytologickej metódy, ale nepodarilo sa nám s ním stretnúť. V tých rokoch (1967–1970) bol totiž na viacročnom pobyte v zahraničí. Zaujímam som sa o počítanie chromozómov v bunkách druhov s vysokým počtom chromozómov. Dr. Uhríková mi to demonštrovala pozorovaním na trvalých preparátoch rôznych druhov pod mikroskopom. Nebolo to jednoduché, museli sme nájsť deliace sa bunky s dobre viditeľnými chromozómami.

Pre doc. Májovského bol výskum počtov chromozómov možno aj pohľadom do minulosti, keď ešte ako 30-ročný považoval chromozómovú teóriu za „falošnú a nevedeckú“ (Májovský 1951: 101), proti ktorej sa postavili mičurinci a tí „rozvinuli genetiku novú, tvorivú, sovietsku“ (Májovský l.c.). „Mičurinská genetika úplne zavrholo chromozómovú teóriu dedičnosti a mendelovsko-morganovské učenie dedičnosti ako učenia nevedecké, ktoré neobstoja ...“ napísal (Májovský, l. c.: 104). „Pritom nezavrhuju chromozómy, len im dávajú takú hodnotu, ako si zaslúžia“ (Májovský 1951:

101). Uplatnením cytotaxonomie a aplikovaním výsledkov karyologického výskumu na riešenie taxonomických problémov populácií taxónov slovenskej kveteny ich význam (spolu s kolektívom) potvrdil. Dr. Uhríková v cytotaxonomickom laboratóriu v suteréne budovy KB na Révovej ulici k tomu svojou dlhoročnou prácou pomohla. Túto jej záslužnú prácu si budeme vždy pripomínať a vážiť.

Literatúra

- Eliáš, P. 1988. Súčasné smery botaniky a slovenská botanika. Prednáška. Slovenská botanická spoločnosť pri SAV, Bratislava. 14 pp.
- Eliáš P. 2000. Geobotanický krúžok pri Katedre geobotaniky Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Ms.
- Eliáš, P. st. 2018. Krátky prehľad výskumu rastlinstva v území Floristického kurzu v Zlatých Moravciach, JZ Slovensko. Bull. Slov. Spoločn. Supplement 1: 19–48.
- Fedorov, A. (ed.), 1969. Chromosome numbers of flowering plants. Academy of sciences of the USSR, V. L. Komarov Botanical Institute, Nauka, Leningrad.
- Jurko, A. 1961. Dvadsať rokov v službách vedy (Ján Ferjanec). Acta Fac. Rer. Natur. Univ. Comen., Botanica 6/ 8–10: 557–560.
- Löve, Á. & Löve, D. 1961. Chromosome numbers of central and Northwest European plant species. Opera Botanica 5: 1–581.
- Löve, Á. & Löve, D. 1974. Cytotaxonomical atlas of the Slovenian flora. J. Cramer, Lehre.
- Májovský, J. 1951. Chromozómová teória a súčasná biológia. Biol. Sborn. Slov. Akad. Vied. Umení (Bratislava) 6: 101–104.
- Májovský, J. 1965. Katedry botaniky. In 25 rokov Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave 1940-1945. Sborník 1–1965, SPN Bratislava. p. 183–188.
- Májovský, J. 1971. Rozvoj botaniky na Slovensku za posledných 30 rokov. In Magic, D. (ed.) Zborn. Predn. Zjazdu Slov. Bot. Spoločn., Tisovec 1970, p. 21–30.
- Májovský, J., Murín, A., Feráková, V., Hindáková, M., Schwarzová, T., Uhríková, A., Váchová, M. & Záborský, J. 1987. Karyotaxonomický prehľad flóry Slovenska. Veda, Bratislava. 436 pp.
- Míchalková, E. 2021. Spomienka na dr. Hanku Uhríkovú. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 43/1: 147.
- Murín, A. 1960. Substitution of cellophane for glass covers to facilitate preparation of permanent squashes and smears. Stain Technology 35: 351–353.
- Schwarzová, T. 2003. Rozlúčka s RNDr. Magdalénou Hindákovou (1936–2003). Bull. Slov. Bot. Spoločn. 25: 266.
- Schwarzová, T. 2004. Jubileum dr. Anny Uhríkovej. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 26: 233.
- Schwarzová, T. 2021. RNDr. Anna Uhríková 18.2.1939–14.1.2021. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 43/1: 146–147.
- Uhríková, A. & Vačková, S. 2000. The modified method for the preparation of permanent squashes using cellophane foil, Murín (1960). Acta Fac. Rer. Natur. Univ. Comen., Botanica 40: 65–66.

PAVOL ELIÁŠ st.

Doc. RNDr. Jozef Májovský (10. 6. 1920 – 16. 4. 2012)

Pán docent Májovský vychoval počas pôsobenia na Katedre botaniky PriFUK mnohé generácie odborníkov, ktorí pôsobili alebo dodnes pôsobia na školách, vedeckých ústavoch, v organizáciách ochrany prírody a iných inštitúciách na Slovensku i v cudzine. Jeho osobnosť výrazným spôsobom ovplyvnila vedecký rozvoj botanických disciplín. Nakoľko jeho život a pracovné zameranie je predmetom príspevkov vo viacerých časopisoch, prinášame len krátku rekapituláciu.

Narodil sa v Prešove. V rokoch 1939–1944 študoval na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity, na ktorej sa v tých časoch prednášali aj prírodovedné predmety. Po skončení štúdia pôsobil ako pedagóg na Ústave botaniky novovzniknutej Prírodovedeckej fakulty. Okrem pedagogicko-výskumnej práce pomáhal zriaďovať pracovisko na Rajskej ulici, neskôr Katedru botaniky na Moskovskej ulici. V roku 1956 prevzal vedenie Katedry, získal titul docenta a zároveň sa stal riaditeľom

Botanickej záhrady. V roku 1961 vďaka úsiliu doc. Májovského získala Katedra novú budovu na Révovej ulici, kam sa po rozdelení na dve pracoviská presťahovala Katedra systematickej botaniky pod jeho vedením. Nadobudnuté priestory boli doslova záchranou najmä pre rozsiahly herbárový materiál, dovtedy uložený v nevyhovujúcich podmienkach v rôznych zariadeniach. Zaiste z toho dôvodu sa pre pracovisko vžilo pomenovanie Herbár. Vedecko-výskumná práca doc. Májovského bola veľmi bohatá, jeho bibliografia zahŕňa viac ako sto publikovaných prác rôzneho zamerania. V 60-tych rokoch (v novej budove) začal naplno rozvíjať karyotaxonomický výskum flóry Slovenska. Výsledkom výskumu je knižná publikácia Májovský, J., Murín, A., Feráková, V., Hindáková, M., Schwarzová, T., Uhríková, A., Váchová, M., & Záborský, J. 1987: *Karyotaxonomický prehľad flóry Slovenska*. Publikácia priniesla zároveň prvý súborný konšpekt flóry Slovenska. Následne (v roku 2000) bol spracovaný *Prvý Doplnok karyotaxonomického prehľadu*.

V rokoch, keď na našom knižnom trhu bol absolútny nedostatok populárno-vedeckej literatúry, spolu s akademickým maliarom J. Krejčom inicioval vydanie viacerých krásnych publikácií.

Veľkú obľubu svojho učiteľa vyjadrujú príklady slov vďaka jeho žiakom: ...“Doc. Májovský nám prednášal taxonómiu rastlín a my sme obdivovali jeho filozofické úvahy o premenlivosti a vývoji rastlín, o areáloch a areálach jednotlivých druhov, bol to zážitok. Na exkurziách o každej, a hlavne vzácnej rastline dokázal zanietene prednášať a poznať dokonale jej areál...” F. Mercel, T. Baranec.

„Keď som prišla z terénu s plnou taškou a snažila sa poukladať neznáme rastliny medzi pijavé papiere, tajne som dúfala, že sa pri mne zastaví. A nedúfala som márne, vždy sa pristavil. Bol živým kľúčom na určovanie rastlín...” H. Kothajová.

„K pánu docentovi chodili jeho žiaci aj po skončení školy po odbornú radu, na vedecké dišputy, či vypočúť si spomienky na začiatky slovenskej botaniky. Obdivuhodne sa dokázal zorientovať

v problematike rodov, aj takých, ktorým sa bližšie nevenoval. Na to boli potrebné široké vedomosti a talent...“ H. Šipošová. Uvedené príklady vid' in Bull. Slov. Bot. Spoločn. 35/2, 2013.

Spomínam... myslím na dlhé debaty v jeho pracovni na Moskovskej ulici, keď mi ako svojej diplomantke vysvetľoval vývojové cesty areálov druhov rodu *Festuca*, spomínam na mnohé terénne práce, keď sme za noci s drkotajúcimi zubami vychádzali zo stanov, aby sme sa zohriali pri ohni, na náš smútok z nepochopenia, keď sme v rokoch totality boli „trestaní“ za to, že sme výsledky štúdia chromozómov publikovali aj v „západnom“ časopise *Taxon* (v domácich časopisoch boli príspevky uverejnené 2 roky po zadaní, v *Taxone* takmer obratom). Rozmýšľam, ako by sa asi pán docent vyrovnal s dnešným trendom, keď je hodnota vedeckej práce stanovená podľa toho, v ktorom časopise jej výsledky vychádzajú a prím majú zahraničné časopisy. Naši kolegovia z pracoviska Botanickéj záhrady UK v Blatnici sa dlhé roky venovali výskumu domácej flóry a vegetácie, zaslúžili sa za ochranu mnohých vzácných druhov. V čase, keď si pripomíname významné výročia nášho učiteľa (v roku 2020 storočnica narodenia, v roku 2022 výročie smrti; plánovaný seminár na Katedre botaniky nebol uskutočnený pre Covid), sa botanická verejnosť dozvedela znepokojivú správu. Uvedené botanické pracovisko, ktoré doc. Májovský založil, má byť reorganizované a nie je isté, či sa v budúcnosti počíta na ňom aj s miestami pre botanikov. Ako by sme zabudli na heslo Dňa Zeme: *Zeleň, to nie je žiadny luxus, to je životná nutnosť. Keď zničíme zeleň, zničíme život.*

Milý pán docent, nezabúdame, ĎAKUJEME.

Biografické práce o doc. Májovskom:

- Hrabovec, I. 1993. Spomienka na prof. F. Nábělka a prof. J. M. Novackého. O tvorivej práci doc. J. Májovského a prof. L. Šomšáka. *Zprav. Bot. Zahrad* 43: 45–49.
- Bernátová, D. 2005. Doc. RNDr. Jozef Májovský jubiluje. *Bull. Slov. Bot. Spoločn.* 27: 225.
- Bernátová, D., Šipošová, H. & Mičieta, K. 2010. For the ninetieth birthday of Doc. RNDr. Jozef Májovský. *Acta Bot. Univ. Comen.* 45: 53–55.
- Feráková, V. 2000. Pán docent Májovský – ad multos annos! *Bull. Slov. Bot. Spoločn.* 22: 262–263.
- Michalko, J. 1980. Doc. RNDr. Jozef Májovský šesťdesiatročný. *Biológia (Bratislava)* 10: 766.
- Mikoláš, V. & Feráková, V. 1995. Doc. RNDr. Jozef Májovský – 75 years. *Thaiszia – J. Bot.* 5: 185–192.
- Peciar, V. 1970. Doc. RNDr. Jozef Májovský päťdesiatročný. *Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comen., Bot.* 18: 3–6.
- Schwarzová, T., Mercel, F., Baranec, T., Kothajová, H. & Šipošová, H. 2013. Doc. RNDr. Jozef Májovský (10. 6. 1920 – 16. 4. 2012). *Bull. Slov. Bot. Spoločn.* 35, 2: 241–246.
- Bibliografia doc. Májovského v prácach: Michalko 1980, Mikoláš & Feráková 1995, Bernátová, Šipošová & Mičieta 2010.

TERÉZIA SCHWARZOVÁ

Drahý pán docent, rozmýšľame, čím pripíeť z osobných spomienok pri nedávnej storočnici Vášho narodenia, čo by Vás mohlo potešiť, keby ste tu s nami boli. Váš široký rozhľad, entuziazmus, intenzita videnia, nemierna pracovitosť, znalosť literatúry i jazykov, filozofie, nás, Vašich žiakov, obzvlášť privádzala do úžasu.

Práve v čase ukončenia mojich štúdií na PríF UK ste ako vtedajší prorektor Univerzity Komenského a vedúci Katedry systematickej botaniky zriadovali Biologické pracovisko UK v ošarpanom a vykradnutom Révayovskom kaštieli v Turčianskej Štiavničke. Balila som sa domov, do Turca, keď ma zavolali na vrátnicu na „Suvoráku“ kde ste stáli Vy sám a ponúkli mi ako budúci riaditeľ pracovné miesto a predstavu o činnosti pracoviska. Rozhodla som sa hneď. Tak začala naša dlhoročná spolupráca, intenzívny terénny výskum i prežívanie vnútorných radostí vo svete so zdravujúcou mocou botaniky.

K zámeru spracovanom na UK pre Turčiansku Štiavničku ste zaujali kritický postoj. Prirovnali ste ho k zaplátanej cigánkinej sukni, od ktorého by mala Univerzita Komenského uháňať míľovými skokmi. Biologické pracovisko bolo len širákom na zakrytie iných činností. Vzdali ste sa zodpovednosti za historický objekt kaštieľa, záhrady i mladého pracoviska. Každý nasledujúci deň Vám dával za pravdu.

Pre nás ste zostali do konca života naším poradcom, kritikom, spolupracovníkom i láskavým učiteľom. Čakali sme na každé Vaše slovo, často napísané na krabičke od liekov či na pokladničných bločkoch nádherným, vyrovnaným, dokonalým rukopisom. Prichádzali ste za nami rovno do terénu alebo na pracovisko, vždy zahĺbený do problematiky, ktorú sme práve riešili. Naše pracovné cesty do Bratislavy smerovali najskôr za Vami. Mali ste pre nás pripravenú horčicu vodu na kávu a množstvo nápadov. Pre nás ste boli i zostali drahou bytosťou, spoločné stretnutia nám boli radosťou i požehnaním.

DANA BERNÁTOVÁ, JÁN KLIMENT

RNDr. Terézia Krippelová CSc. (1. 5. 1922 – 10. 10. 2002)

Máj je symbolom lásky, krásy a úcty k práci. Všetky tieto atribúty sa spájajú v osobnosti dr. Krippelovej.

Narodila sa v Bratislave v rodine so silným vzťahom k prírode, detstvo prežila v dome s veľkou záhradou neďaleko Horského parku. V roku 1942 sa zapísala na štúdium prírodopisu a zemepisu na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity a už počas štúdia sa zapájala aj do pedagogického procesu. Štúdium ukončila v roku 1949 dizertačnou prácou *Buriny a ruderálne rastliny okolia Bratislavy*, za ktorú získala titul RNDr. Po skončení štúdia pracovala ako pedagóg na Botanickom ústave Slovenskej univerzity. Výsledkom práce v Ústrednom kontrolnom ústave poľnohospodárskom (v r. 1952–1955) sú knižné publikácie *Ekológia burín v obilninách* (1953) a *Semená burín* (1955 spolu s dr. Krippelom).

Väčšinu svojho výskumníckeho života pracovala dr. Krippelová v Botanickom ústave Slovenskej akadémie vied ako vedúca vedecká pracovníčka (1955–1982). V päťdesiatych rokoch minulého storočia ešte nebolo viditeľné, aké veľké nebezpečenstvo pre naše pôvodné ekosystémy znamenajú cudzie synantropné druhy. Lúky ešte nestratili svoju pestrosť, nebolo rozsiahlych monocenóz popri cestách a v blízkosti ľudských sídel. Je preto obdivuhodné, že sa pani doktorka s takou vervou zamerala na výskum prave v tejto oblasti. Venovala sa výskumu synantropnej vegetácie mesta Malacky, Záhorskej nížiny, Žitného ostrova, Košickej, Popradskej a Hornádskej kotliny a svoje výsledky publikovala. V jej prácach je podchytené široké spektrum bádania od pôd cez ekológiu, floristiku, fytoecológiu až po klasifikáciu spoločenstiev, históriu výskumu a bibliografiu. Zároveň sa venovala výchove diplomantov, aspirantov a mladých kolegov, pre ktorých si vždy našla čas a povzbudivé slová. Jej úsilie našlo odozvu, vchovala viac generácií svojich nasledovníkov. V roku 1997 s veľkou radosťou prijala krásny dar – 420 stránkovú knižnú publikáciu *Rastlinné spoločenstvá Slovenska 2. Synantropná vegetácia*. Autori Ivan Jarolímek, Marica Zaliberová, Ladislav Mucina a Sergej Mochnacký, ako vďační žiaci, venovali túto knihu ich dlhoročnej učiteľke.

Osobitne treba vyzdvihnúť organizačnú činnosť dr. Krippelovej. Ako zakladajúca členka Slovenskej botanickej spoločnosti pracovala viac rokov vo výbore. V roku 1969 založila Sekciu pre výskum synantropnej flóry a vegetácie, ktorá mala až do roku 1979 celoštátnu (československú) pôsobnosť. Celý svoj profesionálny život výskumu na Slovensku viedla a usmerňovala, pod jej vedením boli pripravené sympóziá *Synantropná flóra a vegetácia* s medzinárodnou účasťou. V rokoch 1973, 1976, 1982 sa konali v Bratislave, v roku 1988 v Martine (vedenie prevzala dr. Zaliberová). „Terkiné“ sympóziá boli v čase izolácie akýmsi „krokom do Európy“. Výsoká odborná úroveň ako aj milá priateľská atmosféra týchto podujatí mali veľký ohlas v Československu i v zahraničí.

Pani doktorka bola zaslúžilou a čestnou členkou SBS. Za celoživotnú vedeckú, pedagogickú a organizačnú činnosť jej boli udelené viaceré ocenenia. Čestné uznanie riaditeľa SAV (1973), Holubyho pamätná medaila SBS (1996), Cena predsedníctva SAV – Významná osobnosť SAV (2002), je zapísaná do Listiny čti a vďaky nadácie Horský park.

Od roku 1982 bola pani doktorka na dôchodku. Mala viac času na záhradu, ktorú celý život spolu s manželom s láskou ošetrovali a zveľaďovali a ktorá bola nielen „rajom pre rodinu“, ale aj predmetom obdivu československých botanikov a hostí zo zahraničia. Skúsenosti záhradníčky využila na prípravu krásnych knižných publikácií, v ktorých využila aj svoje fotografie na profesionálnej úrovni. Knihy *Ako sa rozmnožujú a rozširujú rastliny* (1987, spolu s M. Lhotskou a K. Cigánovou), *Kvety moja záľuba* (in Martišová a kol., 1988), *Pozvanie do okrasnej záhrady* (1996) boli s nadšením prijaté a vysoko hodnotené. Pri návštevách ma s hrdosťou zoznámila so svojimi vnúčatami, ktoré si v záhrade užívali krásne chvíle detstva.

Som hrdá, že som patrila k žiakom a spolupracovníkom dr. Krippelovej. Ďakujem za neoficiálne vedenie mojej kandidátskej dizertačnej práce, mnohé rady a cenné priateľstvo počas celej našej spolupráce.

Tohto roku si pripomíname nielen nedožitú storočnicu narodenia dr. Krippelovej, ale aj dvadsiate výročie jej odchodu na večnosť. Naše spomienky však rokmi nevybledli, v nich žije stále s nami. V mene jej spolupracovníkov, žiakov a priateľov, v mene celej Botanickej spoločnosti vyslovujem úprimné ĎAKUJEM.

Biografické práce o dr. Krippelovej: Vozárová, M. Šípošová, H. a kol. *Osobnosti botaniky na Slovensku*. Veda. Bratislava 2010, str. 289.

TERÉZIA SCHWARZOVÁ